

На страна погледнешъ, и Гюргево вижданшъ,
Градъ на хълмъ високъ и на скала положенъ.
Щомъ влѣзжхме въ него, отъ голѣма радостъ,
Въ султанската стража отъ лека шѣхота
Топове гъръмихъ, а слѣдъ туй изѣзъ
Тамонин кадия състъ куичъ мърсни тури;
Посланикътъ тѣхъ ги зарадва съ вида си,
И Сутринята рано седнахме въ касици.
Капитътъ бѣрзъ, по-скоро да стигнемъ
Възвъ града Русчуга — бѣрзътъ на Българинъ.
Юначното имѣ на дѣдътъ наши
Отдавна остави Сармация далечна
И засели тази земя плодородна,
Засели Сърбия, Далмация, Босна;
Тѣхниятъ езикъ е съ нашата еднаквѣтъ,
Когато стъпихме въ тази земя намъ сродна,
Гарвани и орли видѣхме да късатъ
Отъ страшната чума труповестъ прѣсни, —
Това ни напълни сърдцата състъ ужасъ.”

Тука Твардовски говори за неѣжеството на туритѣ, сѫщото нѣщо, за което споменува и Кушевичъ, именно че тѣ считали чумата за обикновена болесть, а вѣрвали, че ти била Божие наказание, отъ което човѣкъ не могълъ да се прѣдизи.

Поуспокенни минъхме Парабуть
И нѣколко села добѣгъ изградени, —
Тѣ бѣхъ имоти на жени султански.
Подиръ това ние пристигнахме въ Разградъ,
Нѣкога въ България съ лозата си славенъ;
И днесъ е населенъ, и прочутъ състъ моста
На реката Арджа и съ мечеть султановъ.
И тукъ сѫщи ужасъ, трупове се влязътъ,
Тизифона блѣдна тича състъ сърътъ оствъръ.
Сутринята влѣзжхме влѣтъ възъ България,
На минъхме Добрътъ съ нездравиѣ блати,
Злокучене славно състъ добри суджуци,
А слѣдъ тѣхъ стъпихме въ стрѣмнинѣ Балканы.

На това мѣсто Твардовски прибави въ проза слѣдното:

— „Тука има чудесни свинье, и отъ тѣхъ правиѣтъ суджуци, подобни на нашите, които тукашнитѣ жители сушѣтъ на слънце.“ За Балканитѣ писателятъ излага, че въ древностъ се наречали Хемусъ. Балканитѣ и Родопитѣ били прославенитѣ отъ поетитѣ тракийски планини, които се простирали отъ Черно-море чакъ до Македония, и окрѣжавали Тракия като състъ стѣна. Тѣзи планини поради стрѣмнотата си били проходими само на нѣколко мѣста. Твардовски описва Балканитѣ по слѣдния начинъ:

— „ Въ сѣнчести огромни планини стъпихме,
Които ни скрихъ заритъ сънечни;
По скалитѣ тресътъ, а вѣтрове буйни
Бучътъ въ долината и дървията свалътъ.“